

A. V. LUNATSARSKI

VLADIMIR ILJITSIÄ TAPAAMASSA MAANPAOSSA

Tuskin olin ehtinyt karkotuksen jälkeen, vuoden 1904 lopulla, saapua Kieviin, kun sain Enemmistökomiteoiden byroolta määräyksen matkustaa viipymättä ulkomaille työhön puolueen Keskusäänenkannattajan toimitukseen. Matkustin ulkomaille.

Asuin muutamia kuukausia Pariisissa osittain siksi, että tahdoin päästä lähemmin perille erimielisyyksistä. Pariisissa asetuin kuitenkin heti hyvin pienen sikäläisen bolševistisen ryhmän johtoon ja aloitin sodan menševikkejä vastaan.

Lenin lähetti minulle pari lyhyttä kirjettä, joissa pyysi kiiruhutamaan Geneveen. Vihdoin hän tuli itse Pariisiin.

Hänen tulonsa oli minulle hiukan yllättävä. Mitään erikoisempaa Vladimir Iljitš ei puhunut, vaati vain, että minä matkustaisin viipymättä Geneveen.

Suostuin matkustamaan.

Lenin päätti silloin pitää Pariisissa laajan selostuksen Venäjän vallankumouksen ja Venäjän talonpoikaiston kohtaloista.

Silloin kuulin Leniniä ensimmäisen kerran puhujana. Puhuesaan Lenin muuttui täydelleen. Minuun teki valtavan vaikutuksen se, miten keskitetyn tarmokkaasti hän puhui, kuulijakuntaan tiukasti suunnatut silmät, yksitoikkoinen, mutta voimaa uhkuva puhujan liikehtiminen eteenpäin ja taaksepäin, luontevasti virtaava ja läpeensä tahdonvoimalla ladattu puhe.

Käsitin, että puhujana tämä ihminen teki voimakkaan ja lähtemättömän vaikutuksen. Tiesin jo, miten vaikuttava Lenin oli publisistina tavattoman selvällä tyylillään, taidollaan esittää jokaisen, vaikeimmankin ajatuksen hämmästyttävän yksinkertaisesti ja muunnella sitä niin, että se vihdoin oli selvä kehittymättömällekin ja poliittiseen ajatteluun tottumattomalle älylle.

Jo silloinkin minulle oli selvää, että hänen luonteensa vallitsevana piirteenä, joka muodosti puolet hänen olemuksestaan, oli

tahto, tavattoman määrätietoinen ja jännittynyt tahto, joka osasi keskittyä suuren älyn hahmottelemaan lähimpään tehtävään, tahto, joka piti jokaista erillistä tehtävää yleismaailmalliseen poliittiseen päämäärään johtavan yhtenäisen valtavan ketjun renkaana.

Ehkä seuraavana päivänä selostuksen jälkeen, en vain muista minkä johdosta, menimme kuvanveistäjä Aronsonin luo, jonka kanssa minulla oli siihen aikaan melko hyvät suhteet. Nähtyään Leninin pään Aronson ihastui ja alkoi pyytää Leniniltä lupaa saada muovata edes mitali pitäen häntä mallina.

Aronson huomautti minulle, että Lenin oli tavattomasti Sokrateen näköinen. Sanottakoon muuten, että Lenin on vieläkin enemmän Verlaine'in kuin Sokrateen näköinen. Carrièren valmistama Verlaine'in kaiverrusmuotokuva oli juuri ilmestynyt ja myös silloin asetettiin näytteille tunnettu Verlaine'in veistorintakuva, joka sittemmin ostettiin Geneven museoon.

Oli muuten todettu, että myös Verlaine oli tavattomasti Sokrateen näköinen. Suurin yhdennäköisyys oli erinomaisessa pään muodossa.

Vladimir Iljitšin pääkallon rakenne on todellakin ihailtava. On hieman tarkasteltava sitä arvostaakseen sen fyysillisen voiman, jättiläismäisen otsakaaren ääriiviivat ja huomatakseen sanoisinko eräänlaisen fyysillisen valonsäteilyn sen pinnalta.

Kuvanveistäjä huomasi sen tietenkin heti.

Sen lisäksi syvälle painuneet, pienet ja tavattoman tarkkaavaiset silmät tekivät Leninin enemmän Verlaine'in kuin Sokrateen näköiseksi. Mutta suuren runoilijan silmät olivat synkät, jotenkin sammuneet (Carrièren muotokuvasta päätellen)— Leninillä ne ovat leikilliset, täynnä ironiaa, loistavat älyä ja eräänlaista vallatonta iloa. Leninillä ovat niin ilmeikkäät silmät, niistä säihky sellainen henkevyys, että ihailin sittemmin usein niiden luonnollista leikkittelyä.

Veistokuvista päätellen Sokrateen silmät olivat pikemminkin mykevät.

Kasvojen alaosassa on myös huomattavaa yhdennäköisyyttä varsinkin kun Leninillä on melkoisen iso parta. Sokrateella, Verlaine'illä ja Leninillä parta kasvoi samalla tavoin, hiukan hoitamattomana ja sotkuisena.

Tultuani tuntemaan Leniniä lähemmin huomasin hänellä vielä yhden arvokkaan ominaisuuden, joka ei heti pistä silmään: hänen hämmästyttävän elämänvoimansa. Se kiehuu ja leikkii hänessä. Kun kirjoitan näitä rivejä, Lenin on varmaankin jo viidenkymmenen ikäinen, mutta hän on nytkin vielä aivan nuori mies, aivan nuorukainen toimintakyvyltään. Miten mukaansatempaavasti, miten herttaisesti, miten lapsellisesti hän nauraa ja miten helppo on saada hänet nauramaan, hänellä on ihmeellinen taipumus

nauruun — tuohon ihmisen voittoon vaikeuksista! Kaikkein kamottavimmilla hetkillä, joita olemme joutuneet kokemaan, Lenin on aina ollut rauhallinen ja samoin taipuvainen iloiseen nauruun.

Hänen suuttumuksensa on myös tavattoman herttaista. Hän on aina suuttumuksensa herra ja suuttumus ilmenee miltei leikkiläisessä muodossa. Se ukkonen „kuin leikiten vain ilakoitsee ja sinitaivaalla jyrisee”. Olen monia kertoja huomannut sen ulkopuolisen kuohunnan, äkäiset sanat, purevan ivan nuolet, ja yht'aikaa taaskin hymyn silmissä ja kyvyn lopettaa hetkessä koko suuttumuskohtauksen, jonka Lenin ikäänkuin itse nostattaa siksi, että niin tarvitaan. Sisimmässään hän on aina ei ainoastaan rauhallinen, vaan myös iloinen.

Yksityiselämässä Lenin myös pitää eniten juuri sellaisesta pyyteettömästä, välittömästä, yksinkertaisesta, voimien kuohunnan synnyttämästä ilosta. Hänen lemmikkejään ovat lapset ja kissanpoikaset. Lasten ja kissanpoikasten kanssa hän saattaa väliin leikkiä tuntikausia.

Työhönsä Lenin tuo myös elämän hyväatekevän tenhoavuuden. Hän kirjoittaa tavattoman nopeasti, venyvällä käsialalla, kirjoittaa artikkelit ilman ainoatakaan tahraa, mikä käy häneltä aivan vaivattomasti. Hän voi tehdä sen joka hetki, tavallisesti aamulla, mutta myös myöhään illalla palattuaan väsyttävän päivän jälkeen, voi tehdä milloin vain.

Lenin on tavattoman työkykyinen. Tekisi mieli sanoa häntä suorastaan väsymättömäksi. Etten voi niin sanoa, johtuu siitä, että tiedän hänen viime aikoina joutuneen ponnistelemaan ylinhimillisesti, ja se on kuitenkin heikentänyt jonkin verran joka viikon lopulla hänen voimiaan ja pakottanut hänet lepäämään¹.

Mutta osaahan Lenin levätäkin. Siksi Lenin on lyhyenkin levon jälkeen taas virkeä ja valmis uuteen taisteluun.

¹ Tarkistettuani näitä rivejä maaliskuussa 1923, Leninin vaikean sairauden aikana, olin taipuvainen myöntämään, ettei hän itseään emmekä me häntä suojelleet riittävästi. Olin kuitenkin siinä varmassa vakauksessa, että Vladimir Iljitšin luontainen terveys voittaa sairauden ja ettei ole kaukana se aika, jolloin hän palaa jälleen johtamaan VKP:tta ja Venäjää. Me kaikki uskoimme siihen ei vain maaliskuussa, vaan vielä noin viikkoa ennen Vladimir Iljitšin kuolemaa. Kaikki lääkärit, jotka häntä hoitivat, vakuuttivat hänen omaisilleen ja lähimmille tovereilleen, että hän paranee nopeasti. Siksi me olimme maaliskuussa pessimistisempiä kuin sanokaamme joulukuussa 1923. Mutta parantumaton tauti teki omaa työtään. Lääkärit erehtyivät ja heitä johti harhaan se, että Vladimir Iljitšin suurenmoiset aivot kauheista vaurioista huolimatta, joita sairaus oli aiheuttanut, taistelivat niin tarmokkaasti taudin symptomeja vastaan, että se johti toisinaan lohduttaviin parantumisoireisiin.— A. L.

Tämä säkenöivän elämänvoiman lähde rinnan laajakantoisen älyn ja voimakkaan tahdon kanssa, josta olen maininnut ylempanä, muodostaa Leninissä lumousvoiman. Tämän lumousvoiman vaikutus henkilöihin, jotka joutuvat sen vaikutuspiiriin, on valtava. Tämä koskee mitä erilaisimpien mittasuhteiden ja henkisten mielialojen ihmisiä — alkaen sellaisesta hienosti värähtelevästä valtavasta kyvystä kuin Gorki, päätyen Pensan kuvernementin perukoilta tulleeseen talonpoikaan, alkaen ensiluokkaisista poliittisista älyistä ja päätyen sotamieheen ja matruusiin, jotka vielä eilen olivat mustasotnialaisia, — ja ovat nyt joka hetki valmiita antamaan henkensä „maailmanvallankumouksen johtajan — Iljitsin” puolesta.

Tämä tuttavallinen nimi „Iljits” on tullut käytäntöön niin laajalti, että sitä käyttävät myös ihmiset, jotka eivät ole koskaan nähneet Leniniä.

Palaan muistelmiini Leninistä ennen suurta vallankumousta.

Työskentelimme Leninin kanssa Genevessä „Vperjod” („Eteenpäin”) lehden ja sitten „Proletari” lehden toimituksessa. Lenin oli erittäin hyvä työtoveri. Hän kirjoitti paljon ja helposti, kuten olen jo maininnut, ja hän suhtautui erittäin huomaavaisesti virkaveljiensä kirjoituksiin: usein korjasi niitä, antoi ohjeita ja iloitsi suuresti jokaisen hyvin kirjoitetun ja vakuuttavan kirjoituksen johdosta.

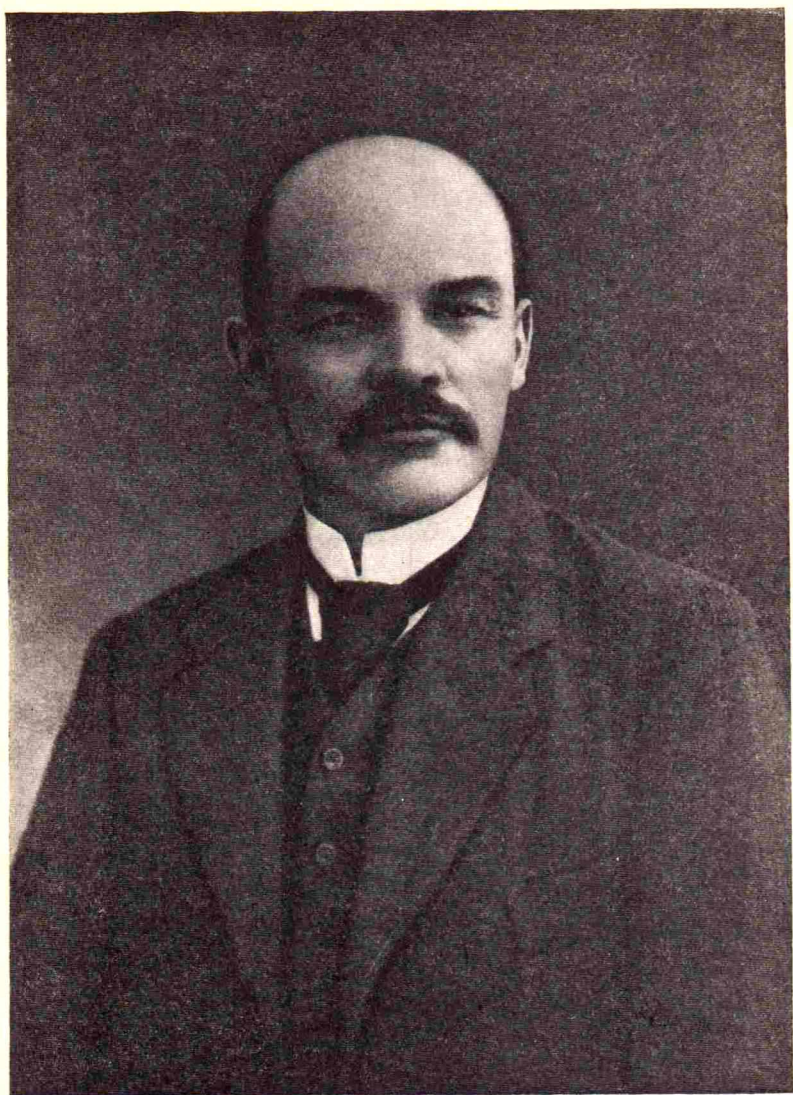
Genevessä oleskelumme alkupuolella, ennen tammikuuta 1905, olimme antautuneet pääasiassa sisäiseen puoluetaiteluun. Minua hämmästytti Leninin syvälinen välinpitämättömyys kaikkia poleemisista yhteenottoja kohtaan; hän ei antanut suurta merkitystä taistelulle ulkolaisen kuulijakunnan saamiseksi puolelleen, josta suurin osa kannatti menševikkejä. Hän ei käynyt juhlallisissa väittelytilaisuuksissa eikä neuvonut erikoisemmin minuakaan käymään niissä. Hän piti parempana, että minä pitäisin laajoja yhtenäisiä selostuksia.

Hänen suhtautumisessaan vastustajiin ei voinut huomata mitään vihaa, mutta siitä huolimatta hän oli säälimätön poliittinen vastustaja, käytti hyväkseen jokaista heidän hairahdustaan, pani merkille kaikki opportunistin vihjeet, ollen siinä muuten aivan oikeassa, sillä myöhemmin menševikit itsekin puhalsivat kaikki sen aikaiset kipinänsä riittävän suureksi opportunistiseksi liekiksi. Suhteemme menševikkeihin olivat melkoisesti pilalla, ja hyvin harvojen poliittisten vastustajain onnistui samalla aikaa säilyttää vaikkapa vähänkään inhimillisiä henkilökohtaisia suhteita. Menševikeistä tuli meidän vihollisiamme. Erittäin myrkytti menševikkien suhteita meihin Dan. Lenin ei koskaan pitänyt Danista. Martovista hän piti, mutta hänen mielestään Martov oli poliittisesti selkärangaton.

Lenin oli siihen aikaan suurenmoinen. Hän kehitti mitä suurimmalla innostuksella jatkuvan vallankumoustaistelun näköaloja ja pyrki kiihkeästi Venäjälle.

Mutta silloin minä matkustin huonon terveyden ja väsymyksen takia Italiaan ja Leninin kanssa olin vain kirjeilyssä, joka oli suurimmaksi osaksi asiallista poliittista kirjeenvaihtoa, koska kysymyksessä oli sanomalehti.

V. I. Lenin.
Valokuva, 1910.

V. I. Lenin M. Gorkin luona Kaprin saarella.
Valokuva, 1908.